

BUHRANLAR BÜYÜK KAHRAMANLAR DOĞURUR - MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN OLAYLAR VE KİŞİLER

Bir liderin kişiliğinin ve fikirlerinin oluşmasında, içinde bulunduğu çevrenin etkisi büyüktür. Atatürkçü düşünce sisteminin oluşmasında da Atatürk'ün **yaşadığı ortamın, ailesinin** ve **özünde var olan bağımsızlık duygusunun** etkileri önemli bir yere sahiptir. Bunlar;

1- Doğduğu Yer: Selanik: Çok uluslu yapısı nedeniyle **farklı fikirlerin ve birçok siyasal olgunun** meydana geldiği, aynı zamanda ticari faaliyetlerin ve kültürel etkinliklerin yoğun olarak yaşandığı bir liman kentiydi. Mustafa Kemal'in çocukluğunun ve gençliğinin geçtiği Selanik ve çevresi **Avrupa'daki gelişmelerden en çok etkilenen bölgelerden biriydi.**

2- Öğretmenleri: Mustafa Kemal, öğrenim hayatı boyunca bazı öğretmenlerinden önemli bilgiler edinerek geleceğe hazırlanmıştır. Selanik Askerî Rüştiyesinde kendisine "**Kemal**" adını veren ve matematik dersini sevdiiren **Yüzbaşı Mustafa Bey**, yine aynı okulda Fransızca öğretmeni **Nakiyüddin Yücekök** ve Manastır Askerî İdadisindeki **Tarih Öğretmeni Kolağası Mehmet Tevfik Bey** Mustafa Kemal'in **düşünce yapısını etkileyen** en önemli öğretmenlerinden biridir.

3- Fransız İhtilali: Fransız İhtilali ile ortaya çıkan **eşitlik, özgürlük ve milliyetçilik** gibi fikir akımlarından etkilenmiştir. Fransız İhtilali'nin siyasal alanda büyük değişimlere neden olduğunu ve getirdiği fikir akımlarının bütün dünyayı derinden etkilediğini görmüştür.

4- Osmanlı Devletinin içinde bulunduğu durum: Atatürk, gençlik yıllarından itibaren Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu **siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik ve askerî sorunları yakından takip etmiştir.** Osmanlı Devleti'nin bu sorunları çözmesi için **çareler aramaya** başlamıştır. Bu amaçla **dünyada meydana gelen siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel ve bilimsel gelişmeleri araştırarak** çözümler üretmiştir.

5- 1897 Türk-Yunan Savaşı: Bu yıllarda Mustafa Kemal'i **en çok etkileyen olay**, 1897 Türk-Yunan Savaşı oldu. Mustafa Kemal bu savaşa gönüllü olarak katılmak istemiş ancak yaşı küçük olduğu için geri çevrilmişti. Türk ordusunun **savaş meydanında zafer kazanmasına rağmen barış masasında istediğini elde edememesi** Mustafa Kemal'i derinden etkilemiş ve **sadece askeri olarak değil, diplomatik olarak da güçlü olmak gerektiğini düşünmüştür.**

6- Avrupalıların işlerimize karışmaları: Avrupalı devletlerin azınlıkları bahane ederek iç işlerimize karışmalarını önlemek için yapılan ıslahatların sonuç vermemesi, yapılan bütün iyi niyetli çalışmalara rağmen isyanlar giderek artması, Mustafa Kemal'in yıkılmak üzere olan bir devletin yerine **çağdaş, millî egemenliğe dayalı, tam bağımsız bir devlet kurmak** fikrini güçlendirmiştir.

7- Bulunduğu şehirler ve yerler: Mustafa Kemal'in gerek **öğrenci olarak** (Selanik, Manastır, İstanbul) gerekse **subay olarak** (Şam, Trablusgarp, Sofya) bulunduğu şehirlerde karşılaştığı durumlar ve yaşadığı olaylar fikir hayatının oluşmasında etkili olmuştur. **Selanik, Manastır, İstanbul ve Sofya** şehirleri Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşmasında büyük etkiye sahiptir. Selanik'in **çok uluslu yapısı ve kültürel zenginliği** ile Manastır'daki eğitimi **fikir hayatının gelişiminde** etkili olmuştur. Sofya'daki hayatı **demokrasi ve diplomasi tecrübesi** edinmesini sağlamıştır.

8- Okuduğu yerli ve yabancı yazarlar: Atatürk'ün gençlik yıllarından itibaren etkilendiği fikir insanları olmuştur. Bunların en önemlileri **Namık Kemal, Ziya Gökalp, Mehmet Emin Yurdakul** ve **Tevfik Fikret** ve Fransız yazarlar **Jean Jacques Rousseau, Montesquieu** ve **Voltaire**'dir.

- **Namık Kemal;** vatan ve millet sevgisi,
- **Mehmet Emin Yurdakul;** milliyetçilik milli birlik ve beraberlik,
- **Tevfik Fikret;** insan hakları çağdaşlık, batıcılık,
- **Ziya Gökalp;** Türkçülük, Türk milliyetçiliği, dayanışma,
- **Jean Jack Rousseau;** milli egemenlik, hukuk devleti,
- **Montesquieu;** cumhuriyet yönetimi,
- **Voltaire;** akılcılık, bilim gibi konularda etkilenmiştir.

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni